

ABONAMENTELE

Pentru Sibiu:

1 lună 85 cr., 1/2 an 2 fl. 50 cr., 1/2 an 5 fl., 1 an 10 fl.

Pentru ducerea la casă cu 15 cr. pe lună mai mult.

Pentru monarhia:

1 lună 1 fl. 20 cr., 1/2 an 3 fl. 50 cr., 1/2 an 7 fl., 1 an 14 fl.

Pentru România și străinătate:

1/2 an 10 franci, 1/2 an 20 franci, 1 an 40 franci.

Abonamente se fac numai plătindu-se înainte.

INSERTIUNILE

Un șir garmond prima-dată 7 cr., a doua-ora 6 cr., a treia-ora 5 cr., și timbru de 30 cr.

Redacția și administrația: Strada Poplăce Nr. 15.

Se prenumără și la poste și la librării.

Epistole nefrancate se refușă. — Manuscrise nu se înapoiază

Nimeri singuratici a 5 cr. se vând în Sibiu: la librăria „Tipografie”, societate pe acțiuni și la librăria L. Michaels, strada Căsnădiei, 27. — În Alba-Iulia: la librăria Weisz Bernat și la loterie

TRIBUNA

Apare în fiecare zi de lucru

La
Abonament lunar
pentru
Noemvrie st. vechiu
invită

Administrația ziarului „TRIBUNA”

Stat unitar.

(tp.) Ministrul-president al Ungariei, dl Széll, a eșit din rezervele ce i-le impuneau raporturile încheurate politice din monarhie. Văzând că orizontul începe a se însenina în cealaltă parte, a imperiului, a început a deveni și el mai comunicativ. Din om prea îmburbat, ce era până aci, s'a făcut om vorbăreț, prea vorbăreț, — aproape guraliv.

În comisiunea financiară a dietei maghiare a luat de nenumărate-ori cuvântul pentru a-și preciza punctul său de vedere. A fost provocat omul și nu s'a mai dat în laturi, ci a răspuns resolut și cu francheță la întrebările ce i-s'au adresat.

A vorbit întâiu în chestia națională, accentuând necesitatea, ca naționalitățile să nu fie câștigate cu forța, pe partea ideii de stat unitar maghiar, ci prin o administrație bună, prin o justiție dreaptă. Ideea, cum se vede, e și acum numai în stadiul prim al ori-cărei idei, adică în formațiune, — ca idee deocamdată, — pentru-că altcum n'ar fi vorbit prim-ministrul maghiar despre misiunea ce s'a impus-o și el, ca toți premergătorii sei, de a clădi stat unitar maghiar.

Va să zică suntem tot numai la clădirea statului unitar maghiar, deși de treizeci-și-trei de ani se tot clădește mereu. Merge înoc, cum se vede; și probabil că nu tencuiala e de vină, pentru-că spoială au patrioții noștri destulă, ci sigur le lipsește materialul solid, — cărămida. Ear' fără cărămidă nu se poate clădi nici o hurubă de casă, fie ori-cât de mică, cu atât mai puțin un stat — unitar.

În stat, materialul solid, cărămida, îl formează cetățenii statului; și dacă guvernul maghiar vrea să clădească un stat unitar maghiar, natural că are să pună mâna pe cetățeni, ca să-i poată băga în zidurile clădirii sale.

Dar' lucrul naibei e, că de treizeci-și-trei de ani guvernele maghiare tot umblă să pună mâna pe cărămidă necesară pentru clădirea statului unitar maghiar și nu pot. Spesat-au milioane peste milioane spre acest scop și toate înzădar. Pentru-că fiecare guvern a fost și a rămas la începutul clădirii. Nu se poate lăuda nici unul cu spor evident. Nu poate zice nici unul: am clădit stat unitar maghiar, ci toate sânt silite să zică, atunci când sânt boldite să zică: vom clădi statul unitar maghiar.

Așa zice acum și prim-ministrul Széll, șeful guvernului „legei, dreptului și a dreptății” și așa va zice și urmașul său și încă mulți urmași ai sei.

De aici noi învățăm două lucruri; întâiu, că și guvernul lui Széll umblă în chestia naționalității pe aceleași căi ca și antecesorii sei, pe cărările prescrise și dictate de șovinismul maghiar, și al doilea, că atunci când guvernul lui Széll va fi trecut în matriculele de stat în șirul defuncțiilor, nu va pute zice nici el: am clădit statul unitar maghiar, pentru-că misiunea va rămâne rezervată pe seama urmașului, care-și va începe activitatea și el tot cu: vom clădi statul unitar maghiar.

Și va merge tot așa, mai departe, cu „vom clădi”, până își vor veni odată în fire Maghiarii și vor înțelege, că o unitate de stat, așa cum o vreau ei, e bună și frumoasă ca idee, dar' în viața practică nu se poate realiza; și în con-

secință, vor absta dela urmărirea acestei utopii.

Unitate de stat maghiar! Explicarea acestei noțiuni nu ni-s'a dat încă din partea Maghiarilor și probabil nici nu ni-se va da. Dar' noi înțelegem noțiunea. Ni-o explicăm astfel: maghiarizarea statului. Ear' spre acest scop nu ne dăm de cărămidă, nici acum, nici în viitor, precum nu ne-am dat nici în trecut.

Unitate! Frumos cuvânt, ales când e vorba de statul din care facem și noi parte. Dar' poate fi vorba de unitate în statul în care lipsește egalitatea de drept, baza și fundamentul unității?

Poate-se închipui o unitate fără egalitate, și există la noi în stat egalitatea aceasta, prima condițiune necesară a unității?

Întrebarea aceasta se și-o pună dl prim-ministru Széll și se mediteze asupra ei. Și când va mai fi odată întrebare, să răspundă la ea, așa cum cer și cum dictează resoanele bine cumpănite ale unui bărbat de stat, chemat să țină în vedere adevăratele interese ale statului, ear' nu interesele unei pături privilegiate sociale din stat.

Da; dacă Maghiarii ar înțelege sub unitatea statului, întărirea în lăuntru și în afară a statului ungar, compus din toate naționalitățile conlocuitoare, — noi am fi cei dintâi cari am da tot concursul nostru posibil pentru ajungerea acestui adevărat scop de stat. Dar' atunci cerem întâiu de toate basă reală în stat, egalitate de drepturi, și nu numai subiectivă, de înțelesul, că în fața legii fiecare cetățean să fie egal, ci și obiectivă, de înțelesul, ca fiecare naționalitate din patrie să se poată conserva și desvolta liber și amăsurat intereselor individualității sale naționale.

Asta e egalitatea de drepturi protinsă de noi și de toate naționalitățile nemaghiare din țeară, și asta e egalitatea reclamată de unitatea statului ungar.

Fără ea nu se face unitatea statului ungar și nu se va face. Ear' unitatea statului maghiar, visată de guvernanții noștri, nu se va face nici cu ea, în veci pururea!

Sibiuu, 2 Nov. n.

PROTESTUL BUCOVINENILOR. Se telegrafează din Cernăuți, că pe lângă toate presiunile făcute din partea organelor guvernamentale, întrunirea preoților români bucovineni, convocată acolo pe Luni, 30 Octomvrie, a succedat peste toată așteptarea, de bine și a decurs în cea mai frumoasă ordine. Au participat 202 preoți români, ear' restul de 56 au fost reprezentați prin alții, pe baza plenipotențierilor date, așa, că totalitatea preoților români bucovineni a luat parte la conferență. S'au votat două rezoluțiuni, cari prevăd: ca subserierile tuturor preoților, a rămas să fie prezentate Metropolitului, ministrului-president, ministrului de interne și ministrului de culte. În una din rezoluțiuni se protestează în contra tonului folosit din partea președintelui țerei în ziua de 18 August față de preoțimea română bucovineană, căreia i-a tras la îndoielă patriotismul și loialitatea. A doua rezoluțiune se referă la poziția anti-românească ce a luat-o clerul rutean din Bucovina față de clerul român, și e îndreptățită și în contra favorurilor ce s'au făcut Rutenilor în timpul din urmă, numindu-se la consistor și la facultatea teologică mai mulți preoți ruteni, lipsiți de ori-ce merite. Vorbirea de deschidere a profesorului de teologie Eusebiu Popovici a fost admirabilă și în urmă ei adunarea a izbucnit în însuflețite manifestări de omaj față de dom-

nitorul țerei, căruia i-s'a trimis încă din adunare o telegramă de aderență, prin mijlocirea ministrului-president. Însuflețirea a fost mare.

Boala principelui Carol. Micul principe Carol e bolnav încă, dar' afară de ori-ce primejdie. Ultimul buletin medical datat din 31 Octomvrie e de următorul cuprins:

A. S. R. principele Carol a petrecut toată ziua de ieri fără a avea febră. Dacă aceeași stare se va menține și astăzi A. S. R. principele Carol va pute fi considerat ca intrat în convalescență de Duminecă, 29 Octomvrie.

Internele. Față cu știrile răspândite, că ministrul-president Széll va ceda în curând portofoliul internelor unui om întreg, — cum o spunea singur, — declară acum o semioficioasă litografată, că „chestia nu e actuală” și că numirea unui nou titular la interne abia se poate aștepta pe la începutul anului viitor. Probabil sânt prea mulți aspiranți, tot oameni întregi, și șeful guvernului nu vrea să facă inimă rea nici unuia dintre ei. De aceea mai ține el internele, și ca om neîntreg.

O propunere. Într'un comitat slovacesc, fiind vorba în congregație despre speșele electorale, un patriot a făcut propunerea ca în privința cărăușiei să se accepte taxele militare; dar' apoi se se declare de obligatoare participarea la alegere a fiecărui alegător, așa ca cel-ce nu-și poate motiva absența să fie pedepsit. Natural, că „geniala” propunere nu s'a primit; probabil din motivul că în ea nu se spune espres că e obligatoare și votarea pentru candidatul guvernului, așa că cine lucrează în contra acestei dispozițiuni, va fi pedepsit în favorul fondului electoral guvernamental.

Din Austria. Reichsrath-ul a luat vacanță până la 6 Noemvrie. După redeschidere se va începe discuția asupra stergerei, sau cel puțin a restrîngerii întrebunțării paragrafului 14 din constituție. Se crede că guvernul va face declarațiuni mulțumitoare în privința aceasta. Alegerea delegațiunilor, făcută într'un mod atât de neled cum nimeni nu credea, a umplut de speranță cercurile conducătoare politice din Austria, că parlamentul a apucat pe cale bună și va fi în viitor capabil de o activitate rodnică. Se va vedea!

De după culise. „Nagyvárad”, e în măsură a ști, că în marele partid guvernamental se poartă o mare luptă de cristalizare, — ca să zicem așa. Elementele mai „curate” cer pe Horánszky de ministru de interne, ear' fracțiunea tisaistă ar vrea pe Tisza István. Probabil însă că Horánszky va fi omul întreg, căutat de Széll pentru resortul internelor. În acest caz secretarul de stat Jakabffy trece la judecătoria administrativă, cedând locul sub deputatului Gullner, care apoi ar curăți administrația de toate elementele compromise politicește. Mulți fișpani vor trebui să-și facă giurământul și să plece. Natural că aci sânt înțelegi eroii electorali de pe vremea lui Bánffy. Și cum aceștia toți sânt adieci ai tisaistilor, e de înțeles opunerea acestora, unei astfel de „curățiri” administrative. Se menține mai departe și combinația cu intrarea contelui Apponyi în cabinetul lui Széll, și anume la culte; precum și retragerea lui Perczel dela presidenția dietei și alegerea lui Szilágyi în locul său. Toate acestea se pun la cale în partidul guvernamental, însă — după culise.

Ungurii și Bourguignon.

Până și Maghiarii — acești bourguignoni cu pinteni — înfîierează cu tărie procedurile necinstile ale baronului Bourguignon, față cu frații noștri din Bucovina.

„Egyetértés” dela 1 Noemvrie n. scrie într'un articol astfel:

Bourguignon, guvernorul Bucovinei, de pildă, a voit prin torture aplicate în barbarismul negrului ev mediu să înfrîneze pe Românii bucovineni. A călcat în picioare demnitatea clerului gr-or., apoi a octroat în cerbicea românime pe episcopul Arcadie și în contra voinței lor a introdus în arcelele celor mai înalte instituțiuni culturale ale lor oameni absolut străini de cultura și naționalitatea lor, cari s'au dovedit a fi mârșavi (alaváló) mercenari politici.

Bourguignon spre a contrabalansa năsuințele — în multe privințe îndreptățite — ale Românilor a recurs nu la ordinea de drept depusă în legile fundamentale ale lor și sancționată, ci a adunat în jurul său pe toți acei mercenari ce numai propriul folos vânează, cari în partea cea mai mare au imigrat în Bucovina de prin țări străine și cărora de soartea Bucovinei le pasă mai puțin; pe aceștia i-a întrebuințat guvernorul întru executarea machinațiunilor sale politice. Bourguignon însă azi în Cernăuți și în orașele învecinate și-a căpătat lecția „binemerită”. (Vorbește apoi de întrunirea preoților).

Firește ziaristul maghiar (poate Jancsó Benedek) scrie toate acestea ca să ne arete nouă, cât sântem noi de fericiți în Ungaria, că nu avem Bourguignon!

Cum? „Egyetértés” și-a uitat de Bánffy? Și nu vede pe Széll? Și pe toți guvernarii noștri?

Vorba cea: vede paiul în ochiul altuia, și nu observă bârna în ochiul său.

Sinoadele protopopești.

Din tractul Albei-Iulie.

— 31 Octomvrie n.

Astăzi s'a ținut aici sinodul protopopesce gr-catolic al Albei-Iulie. S'au pus pe tapet și s'au desbătut în principiu unele chestiuni de tot delicate și însemnate, mai ales acum în preajma sinodului archidieceșan convocat pe 22 Noemvrie a. c. Dintre hotărârile acestui sinod, mai cu seamă trei sânt de interes mai mare și anume: chestiunea ajutorului de stat, a autonomiei și a fondului de pensiiune al preoților deficienți.

Venind în discuție chestiunea ajutorului de stat, s'a primit următoarea moțiune prezentată de un tânăr preot:

„Considerând că modalitatea împărțirii ajutorului de stat, practisată în anii din urmă, este contrară praxeii bisericei noastre dela anii 1863—1895, și contrară nu numai dispozițiunei Maiestății Sale cesaro-regesce apostolică, care cu datul de 8 August 1863 s'a îndurat preagrafos a dăru din cassa statului spre ajutorarea preoților uniți, subsidiul anual, așa ca în fiecare diecesă distribuirea sumei de ajutor să se facă de către capul respectivei diecese în conțelegere cu senatul bisericesc, adică cu consistorul, ci este totodată și degradatoare pentru autoritatea preoțească, fiindcă se face cu desconsiderarea forurilor competente, și considerând că modalitatea aceasta de împărțire a ajutorului de stat, nu numai că poate zgudui legăturile canonice dintre arhieriei și cler, ci lovește și în demnitatea arhieriei noastre:

Sinodul protopopesce dorind ca biserica noastră să-și revindoea dreptul său, numai într'atâta primește ajutorul ordinar de stat, întru-cât acesta va fi pus la dispoziția forurilor bisericești competente.”

În ce privește chestiunea autonomiei, sinodul, considerând că biserica noastră prin însași actele sfintei uniiri, își are asigurată independența sa, cum și prin bula papală dela 1853, întărită de Maiestatea Sa Împăratul, și prin articolul de lege XXXIX. din 1868, — dorește pe seama bisericei noastre autonomice cu totul separată de a catolicilor latini.

În anul acesta espiărând perioada de 10 ani, pe care s'au fost statorit taxele la fondul de pensiiune al preoților deficienți, unul din preoții tineri propune,

ca sinodul să mențină și de aici înainte aceste taxe, ear' pentru-ca numitul fond se poată ajunge cât mai curând la o creștere mare propune, că deoparte să contribuie la acest fond și bisericele noastre cu o anumită sumă anuală, după norma cum aceste contribuiesc pentru învătători la fondul de pensiiune regnicolar, ear' de altă parte să se roage Preav. ordinarat, ca să încuviințeze luarea și împărțirea unui anumit număr egal de intențiuni între toți preoții, având acestea să le persolvească fără de nici o remunerațiune, ear' prețul acestor intențiuni să revină în folosul amintitului fond; — ceea-ce sinodul a și primit.

După desbaterea mai multor puncte de mai puțin interes public s'a trecut la alegerea de deputat pentru sinodul archidieceșan, alegându-se onoratul Ludovic Luca, preot în Alba-Iulia-Maieri.

După acestea sinodul protopopesce s'a sfârșit, ear' membrii s'au depărtat cu suflutele dornice și nerăbdătoare de a vedea și cunoaște odată și hotărârile sinodului archidieceșan așa de mult dorit.

Mangra-Bălan.

Sibiuu, 2 Noemvrie n.

„În fața desmințirii atât de categorice sântem îndemnați să spunem și noi, că autorul informațiunii este părintele Bălan și regretăm foarte mult, că dl Bălan prin informațiunile false ține să aducă în asemenea erori presa română.”

„Trib. Poporului” nr. 198.

Să mai stăm de vorbă cu astfel de oameni, ori nu?

— Mai facem o încercare!

Foia din Arad a publicat despre conferența intimă a frunțașilor noștri, ținută la 1 Oct. n. un pretins raport, absolut fantesist, și mincinos. Între alte neadevăruri se susține, că conferența ar fi hotărât să recurgă la Dr. Gall, membru în casa magnaților, ca să întrevină la guvern pentru a reda partidului național libertatea, ce i-s'a răpit în mod volnic, prin ordine ministeriale ilegale și anticonstituționale.

Articolul era de felul „telefoanelor secrete”, eșit ca și acelea, din conșeul difamat al unui zeflemist. De aceea nici n'am reflectat la el. Nu sântem oameni, căror le-ar plăce — cum le place unora — să se gâlcevească zilnic cu vorba. Mai ales în vremuri ca aceste, când avem mulțime de teme serioase de tratat, ne repugnă să reflectăm, chiar și provocăți, la vorbăria goală și sarbădă a unor oameni, cari par anume puși să îmbete lumea cu vorbe. — Căci altfel, de le-am fi putut răspunde și noi ca într'o glumă:

— „Ce are a face? Că arătam încredere pe un moment lui Gall? D'apoi că voi ați pus încredere de veci în Goldis, căruia i-ați dat guvernarea unei diecese întregi, nu ca să esopereze repararea unei nedreptăți ce ni-s'a făcut tuturor, ci să dispună după ale lui vederi de un colț de țeară...” etc.

Dar' să vorbim serios; căci ceea-ce ni-s'a părut la început o glumă nesrătată, ori o zeflemea deplasată, îmbracă înaintea fabricanților ei haina seriosității, și ni-se prezentă drept aserțiune făcută cu toată cumpănirea (?) unor politicieni.

Eată părintele ieromonah, Vasile Mangra, susține negru pe alb în foaia sa, și întărește cu iscălitura cinstiului său nume următoarele fraze:

„Desvélirea hotărârilor luate în Conventicul dela Sibiuu, la 1 Octomvrie, sub presidenția dlui Dr. Rațiu, a fost atât de neașteptată (adevărât neașteptată! R. „Trib.”) și zdrobitoare pentru pretinsul „comitet” național, înecat directorul organului „autorizat” Dr. E. Dăianu, nici n'a încercat să combată relațiunile noastre, absolut sigure...”

...Căci neputând produce dovezi (asserenti incumbit probatio), o cuviosule părinte! Red. „Trib.” pentru a combate relațiunile exacte, ce s'au publicat...” etc.

Acestea le iscălește părintele călugăr V. Mangra, într'o scrisoare către directorul ziarului „Drapelul”, (scrisoare de altfel, pe care „Drapelul” n'a publicat-o). Va să zică nu mai avem a face cu anonimi eroi de tufă, ori de bibliotecă, ci avem un om care se declară complice al aserțiunilor mincinoase, avem pe Bălan al nostru.

Să stăm nițel de vorbă cu dumnealui.

Ori-ce ifos și-ar lua, ori-ce frase ar reșufla, nu ajunge nimic. Nu e vorba aci de cine știe ce problemă complicată. E chestie simplă de fapt:

S'a luat în conferența dela 1 Oct. hotărârea, de care vorbește foaia din Arad și șeful ei vîzută, ori nu s'a luat?

Ori-ce excursiuni politice, »de-a hai-mana« cum ar zice p. Mangra, aci nu plătesc nimic; sînt mofturi. E o chestie simplă de adevăr: adevărat ori neadevărat? Aci trebuie să mărturisim, și numai mărturisim.

Întîm un cas analog. S'a întîmplat numai zilele trecute. Primim din Comloș-Băntuului o scrisoare, prin care un preot ne spune, cu multă îngrijorare de bun Român, că învățătorul din sat, pro-văzută cu atestate dela protopopul seu, ar fi cerut dela comitat premiul de 300 fl. destinat învățătorilor, cari se disting întru propagarea maghiarizării.

Eată-ne într-o dilemă. Cunoaștem pe învățătorul, drept un fruntaș între colegii sei și bun Român în vremuri, mai în urmă însă afiliat Arădanilor. Să fie acesta efectul *înfrățirii*? Școala politică a episcopului Goldiș? Nu se poate! E imposibil, ca un învățător cu nume bun, și cu stare materială bună să se vîndă pe 300 fl!... Dar uite, că ni-o scrie un preot, parohul din sat! Și »buzele preotului vor păzi dreptatea«, zice sfînta scriptură. Mai știți? Toate se pot în ziua de azi, într-o țeară coruptă, și într-un timp de zăpăceală ca acesta, când am văzut atâtea schimbări la față și atâtea alte »înfrățiri«.

Dăm deci știrea, cu rezervă, sub titlul: *adevărul se fie?* — și cerem explicări.

Ne vin apoi scrisori. Învățătorul desminte categoria, și zice că nici n'a știut de existența vre-unui atare premii. Protopopul indignat peste măsură înjură pe corespondentul nostru și declară că n'a dat nimărui recomandare la astfel de premii, nici nu i-a cerut nime.

Lucrul era acum clar. Părintele Bălan al nostru a spus, din ură, din răsunare, și cine știe de ce, o mare minciună. L-am dat publicității.

Același cas i-s'a întîmplat și foi din Arad. Când noi desminteam știrea despre învățătorul calumniat, ea publica aceeași *calumnie* de Bălan; și o da nu cu »doar« sau »poate«, ci fără rezervă, deși era vorba de un om al ei. Bag-seamă tocmai de aceea admitea și un atare lucru despre el. La câteva zile îi vine și ei *desmîntirea*, o publică și zice din partea sa:

»În fața desmîntirii atât de categorice sîntem îndemnați să spunem și noi, că autorul informației este *părintele Bălan* și regretăm foarte mult, că dl Bălan prin *informații false* s'a dus în asemenea erori presa română«.

Ei bine, cazul este perfect analog, și dacă procedura aceeași foi e cu totul deosebită, contrară chiar, în două cazuri perfect analoage, ea este cu atât mai de condamnat.

Se ține conferința din 1 Octombrie n. »Pester Lloyd« publică despre ea minciuni și calumnii. Noi, »Tribuna«, care avusem un reprezentant în conferință, le desmîntim categoric, și arătăm că sînt de absurde. Nu ne îndestulăm însă numai cu partea negativă, cu desmîntirea, ci dăm și date pozitive: publicăm comunicatul oficios, stabilit în însăși conferință, în prezența tuturor membrilor ei, și astfel arătăm nu numai ce nu a făcut, ce nu a hotărît sau discutat, ci și ce a discutat, și la ce rezultat a ajuns. Mai mult. Nu numai noi, cei bine informați, ci și »Gazeta Transilvaniei«, tot așa de bine informată ca și noi, publică și ea, în aceeași zi același comunicat, singurul raport autentic.

Și acum după-ce se știe ce a fost în conferință și ce n'a fost, după-ce calumniile erau spulberate și minciunile desmîntite, — vine foaia dela Arad și reeditează, în ediție augmentată, aceleași calumnii și aceleași minciuni, apoi face

ce face de se reproduc și în două ziare din București minciunile ei. Cum a zis ea însăși despre părintele Bălan: »prin *informații false* (ba chiar iscodite, fără ori-ce temei) s'a dus în asemenea erori presa română« (nr. 198).

Văzînd că zeflemeaua se traduce în serios, directorul nostru, dl Dr. Elie Dăianu, care a fost de față în conferință, vine și deslușește în »Drapelul«, pe larg, toată intriga Arădanilor și dă de nou, cu iscăltura numelui seu, cea mai categorică desmîntire »informațiilor« neadeverate și calumnioase ale foii din Arad.

Ce face această foie? Rectifică? Numește pe autorul »informațiilor« sale, cum a făcut-o în cazul învățătorului calumniat? Denunță pe Bălan al ei? Regretă, că »prin informații false s'a dus în asemenea erori presa română«?

Nimic din toate acestea! Dacă ar fi făcut așa — și așa ar fi pretins *cinstea* ca să facă — atunci cel puțin ar fi tratat o *causă națională* în mod egal cu *causa privată* a unui particular; atunci cel puțin onoarea politică a distinsilor fruntași naționali, în frunte cu dl Dr. Rațiu, ar fi învrednicit-o de același »favor«, ca și onoarea politică a învățătorului din satul cutare...

N'a făcut așa. Fruntașii întrușiți la Sibiu, în conferință intimă cu Dr. Rațiu, sînt considerați ca adversari ai domnilor cari »informează« și »cărmuiesc« opinia publică prin foaia dela Arad, și ca *adversari* nu mai au nici un drept înaintea arădanilor și nu mai merită nici o atențiune, decât aceea de a fi *calumniați*.

În cazul învățătorului calumniat a fost destul declarația lui, ca onorabilii domni să *rectifice*, să *regrete* și să *denunțe* pe Bălan.

În cazul nostru, unde e vorba de o *causă* cât de cât mai mare, au făcut declarații »Tribuna«, »Gazeta Transilvaniei«, Dr. Rațiu și Dr. Dăianu. Și totuși onorabilii Arădani nu rectifică, nu regretă, nu denunță pe Bălanul lor. Dimpotrivă, reeditează calumniile drept »informații«, *minciunilor* le dau eticheta »relațiunilor absolut sigure«, ear' pe Bălan îl acopere cu barba și cu reverenda călugărului cuvios Vasile Mangra!

În cauza învățătorului e o singură mărturie, el însuși; în cauza noastră sînt 4 mărturii, eventual 24, și totuși onorabilii patroni ai lui Bălan cel ascuns, nu cedează nimic. Din contră persistă pe lângă *relațiunile* esacte ce au publicat.

Procedura asta e pur și simplu o infamie.

Și cuviosul părinte Mangra o acopere cu rassa sa călugărească; nu numai găzduiește neadeverul, ci buzele lui păzește nedreptatea și persistă în a spune minciuna desmîntită de atâtea-ori și de atâtea mărturii clasice.

Spunerea unui neadever, în necunoștința adevărului e o slăbiciune omească și se mai poate ierta. A persista însă în neadeverul recunoscut ca neadever, e rătăcit, și nu se poate ierta, — nici îndreptă, că e vițiu înrădăcinat.

Nici nu mai încercăm îndreptarea, ci le zicem:

Hi bălan!

— Continuați numai pe calea voastră!

Revistă externă.

Războiul în Africa-sudică.

Englezii bătuți.

Dela *Ladysmith* vine știrea, că Englezii în o mare luptă au fost învinși și strimtorați în oraș.

Lupta s'a întîmplat în 30 Oct. Deja de cu noapte combatanții s'au așe-

zat în linie de bătaie, ear' atacul s'a început la 5 ore dimineața. Burii s'au aruncat cu mare vehemență mai întîiu asupra aripei stînga a Englezilor, care era mai slabă și în curînd au risipit-o, luîndu-i toate tunurile campestre. După aceea au atacat cu toată puterea centrul și aripa dreaptă. Generalul *White*, vîzînd că dușmanul e superior, a dat ordin de retragere. Trupele au intrat în oraș sub scutul focului de artilerie și urmărirea de Buri. Lupta a durat patru ore. Perderile sînt mari de ambe părțile, dar' până acum precis nu se știu.

2000 de prizonieri.

Generalul *White* a raportat guvernului între altele, că o trupă constatătoare din un batalion de vînători irici, un batalion din regimentul de Gloucestershire și o baterie campestă, trimisă întru apărarea aripei stînga, după-ce a suferit mari pierderi, a fost silită să capituleze și a fost luată în captivitate. Numărul prizonierilor este 2000, între cari 42 de ofițeri.

Generalul *White* și-a încheiat raportul astfel:

— Eu sînt răspunzător pentru cele întîmplate. Poziția noastră a fost nefavorabilă.

Din Londra se anunță, că acolo se svonește, că generalul *White* va fi rechemat și dat în judecată.

Din Londra.

Desastrul oastei engleze dela *Ladysmith* a provocat mare consternație în capitala Angliei. De 120 de ani imperiul britic n'a suferit o astfel de înfrîngere.

Ziarele îndeamnă pe locuitori a-și păstra liniștea, dar' de altă parte critică aspru comanda armatei, în special ministeriile de război și marină. Ele afirmă, că secția de transport a făcut mari greșeli cu transportul trupelor, ear' desastrele din Natal urmează din pricină, că operațiunile se dirigează din ministerul de război din Londra, fără a cunoaște și considera împrejurările locale. Cercurile militare fac o aspră critică faptului, că a fost posibil să cază deodată prizonieri un număr de 2000 de soldați și 42 de ofițeri.

Englezii se tem, că în urma luptei dela *Ladysmith*, Olandezii din țeara Cap se vor răscula și alătura la frații lor din Orange și Transvaal.

În aula ministerului de război, unde se afișează lista morților și răniților din Africa, este zi de zi o imbulzeală periculoasă.

Din toată lumea.

Centa în stăpînire rusească. — Abdicarea lui *Hohenlohe*. — Rescoală în China.

Din Londra se anunță, că conform unei știri din Petersburg, Spania ar fi cedat Rusiei stațiunea de năi *Ceuta*, din apropierea Gibraltarului. Acesta a fost scopul vizitei lui Muraviev la Madrid. Flota franceză și rusească din Mediterană se vor întîlni acolo în curînd.

În Berlin s'a răspîndit știrea, că *Hohenlohe*, cancelarul imperiului, se va retrage dela postul seu, din cauza proiectelor de flotă ale imperiului. De urmaș al lui ar fi designat contele *Eulenburg*. Știrea are lipsă de confirmare.

Foaia »North-China Daily News« din Shanghai e informată, că în *Lenkizien*, (provința Kveiciu, din China) a izbucnit o rescoală. Un mandarin a fost ucis.

Chestiuni școlare.

Convictul învățătorilor români.

— Convocare. —

Convocăm prin aceasta adunarea generală a învățătorilor gr.-or. români din Ungaria, pe Joi, în 28 Octombrie v., în școala gr.-or. română din maierele Timișoarei, pe 9 ore a. m., în scopul modificării statutelor convictului învățătorilor români în sensul rezoluției ministeriale de sub nr. 24764 și special pentru a decide sediul convictului.

Învităm respectuos la această adunare pe toți bărbaii nostri cu dor de progres, rugându-i să nu ne lipsească în aceste timpuri de binevoitorilor lor sprigin.

Special către frații colegi îndreptăm sincerul nostru cuvînt, rugându-i să probeze prin fapte că poartă în pieptul lor durerea pentru soarta familiilor lor.

Comloșul-bănățean, 19/31 Octombrie 1899.

Ioan Tuduescu. George Tomi. Simeon Faur. Virgil Amandia. Constantin Pava. Protasiu Givulescu. Mihai Vidu. Aurel Badescu. Paul Ivi. Constantin Clecan. Petru Subu. N. Popoviciu. Emeric Andreescu. Ioachim Muntean. George Serb. Petru Avramuțiu. Petru Baran. Ioan Popa. Aurel Micloș. Emanuil Barbulescu. Iuliana și Emanuil Ardelean. Ioan Rațiu. Valeriu Magdu. Ioan Marcu. Ioan Caba. Ioan Dobosan. Ioan Biraescu. George Joandrea. Ioan Vidu. Petru Ferișiu. Stefan Alecsă. Nicolau Popoviciu. Romul Ganea. Ioan Gruescu. Iuliu Vuia.

Scrisoare din Sătmăr.

Pentru învățători. — Inițierea unui fond de pensuni. — Dăre de seamă.

Sasari, 30 Oct. n.

De multe-ori auzim plîngerii din partea învățătorilor nostri, că sînt desconsiderați, ignorați din partea inteligenței și a preoției, și aci le place multora a afla motivul, pentru-ce unii învățători de ai nostri părăsesc cu necredință scutul mamei biserici și trec în tabăra contrariilor.

Am dorit să demustru contrarul și pentru aceea, — fiindu-mi concretizat conducerea departamentului Ardușat — Someș a Reuniunii învățătoarești, pe ciclul de 3 ani, — mi-am propus a înființa cu ajutorul oamenilor cu tragere de inimă față de învățămîntul nostru popular, un »fond de premiare pentru învățătorii mai activi ai departamentului nostru«.

Și mulțumită spriginului întîmpinat, dorința mea e pe cale de a se realiza. Împărțind câteva colecte, acelea mai toate au fost primite cu bunăvoință, — afară de 2, cari nici până azi nu mi-s'au retrimis, deși s'au spedit la frunțași de ai nostri, cari tîm cu scumpătate la romanitatea lor.

Vin deci cu toată bucuria sufletului meu a da seamă despre rezultatul colectelor.

I. Pe colecta d-soarei *Veturia Nuț* au conferit: Escel. Sa Mihail Pavel din Oradea-mare 1 fl.; Il. Sa Dr. Augustin Lauran 1 fl.; Il. Sa Moise Neșiu 1 fl.; Rudolf Cupariu 1 fl.; Petru Mihut 50 cr.; Dr. Demetriu Kis 1 fl.; Doamna Popescu 50 cr.; Petru Popescu 50 cr.; Petru Cucepa 50 cr. Ear' din Beiuș: Ioan Erdélyi 1 fl.; Traian Farkas, profesor 1 fl.; Vasiliu Ștefania 50 cr.; Doctor 50 cr.; T. Bulc, vicerector 1 fl.; Alesandru Gera, esact. dom. prot. on. 1 fl.; Vasiliu Dumbra 50 cr.; Victor Borlan 50 cr.; S. C. 50 cr. și Sălăgian din Piscolt 50 cr. — Suma 15 fl.

II. Pe colecta doamnei *Aloisia Ossian* din Șimleul-Silvaniei au conferit: Rev. domn Alimpiu Barbuloviciu 1 fl.; Andrei Cosma 1 fl.; Alesandru Fedorca 1 fl.; Rhea Silvia L. 1 fl.; N. N. 1 fl.; Aloisia Ossian 50 cr.; N. N. 50 cr.; Vasiliu Pop, asesor în pens. 50 cr.; Veronica Vicaș 50 cr. — Suma 7 fl.

III. În alte două colecte au conferit: D-nii George Pop de Băsești 2 fl.; Gavril Lazar 1 fl.; Dr. Vasile Lucaci 50 cr.; Gavril Trif 1 fl.; Gavril Barbul 50 cr.; Alesandru Ștef 50 cr.; Augustin Fasy 50 cr.; Romul Marchiș 50 cr.; Dr. Iuliu Dop 1 fl.; Dr. Tit Hengye 1 fl.; Avram Breban 50 cr.; Demetriu Ciotea 50 cr.; Mihaiu Ghiritti 50 cr.; Aurel Pelle 50 cr.; Ioan Serbac 50 cr.; A. P. 1 fl. Suma 12 fl.

Dr. Ludovic S. Méhes, Oravița 2 fl.; Dr. Teodor Mihali din Dej 2 fl.; »Somesăna«, institut de credit, din Dej 2 fl.; Ș. Dénés Dezső, protopretor din Baia 2 fl. Suma 8 fl.

Au intrat deci de tot 42 fl.; cătră cari s'au mai adaus și alți 17 fl. 55 cr. și așa total 59 fl. 55 cr., care sumă s'a depus spre fructificare — ca »fundațiune culturală« la casa bisericii din Sasari, a cărei direcțiune — senat bisericesc — eu considerare la scopul nobil al fundațiunei, a decis a da acestei sume 7% interese anuale.

Din aceste apare, că față de învățătorii nostri este frumoasă interesare și bunăvoință în publicul nostru.

Din încredințarea adunării despărțimîntului nostru — ținută în Bozintamare, la 23 Octombrie. Și pe această cale rog să primească generoșii contribuțiți profunza noastră mulțumită pentru oferte, cari au făcut posibilă începerea acestei întreprinderi, prin care cu fapta arătăm, că ne zace la inimă înflorirea statului învățătoresc.

Alesiu Pop,

paroh gr.-cat., preș. reun. fl. inv.

Cronica zilei.

Sibiu, 2 Nov. n.

Memento. 4 Noembrie: »Reun. econ. din Orăștie«, adunare constituantă în localul casei române, la 4 ore p. m.

5 Noembrie: Reun. inv. gr.-cat., desp. Aiud, adun. gen. în Cacova. — Concertul reun. rom. de cîntări în Bistrița.

5-6 Noembrie: Reun. inv. gr.-cat. »Mariana« din vicariatul Rodnei, adun. gen. în Bistrița. — Reun. inv. gr.-cat. din ținutul Lugojului, adun. gen. în Comloșul-mare.

7 Noembrie: Reun. inv. gr.-cat. din traktele prești ale Mureșului și Șomentei, adun. gen. în Remetea. — Reun. de cîntări și muzică din Caransebeș, adun. gen. în Caransebeș.

Protopresbiteratul Sălștei. Sinodul ppresbiteral estraordinar al tractului Sălștei, intrunit Luni pentru a răspunde la circularul consistorial nr. 5942/1899 privitor la susținerea ori casarea ppresbiteratului, a luat cu unanimitate concludul următor:

»Tractul Sălștei se susține și pe viitor după organizațiunea sa actuală cu rezidența protopresbiteratului în Sălște, ear' ca mijloace materiale de întreținere a acestuia se consideră de suficiențe emolumentele actuale, cari sînt: parochia protopresbiterală din centru, rețutul de curțir de 200 fl. din fondul protopresbiterat, pașal de diurne (400 fl.) dela bisericile din tract și salariu de 600 fl. pus în perspectivă din fondul sidioxial după cei 15 cr. de familie. Sinodul mai are firma voință ca la timpul seu și în cas de lipsă, să ridice chiar și aceste emolumente prin contribuiriile credincioșilor din tract«.

FOIȚA „TRIBUNEI“.

Din vremuri bătrâne.

II.

— Trăească moșul!
— Vivat compania!
— Pe unde ai mai fost de nu ta-am văzut?
— Ce mai vorbă! colea în tîrg să fac bani, mîncă-i-ar focul s'e-i mînce — tot faci și tot nu ajung.
— Scumpe-s' bucatele, moșule?
— Pe o ferderă, capeți o litră de vin. Chelner?
— Poftiți.
— Omul și »glaja« (litra).
— La moment.
— Să vă plătesc, nepoților! po-mană până-ce trăesc, că cine știe ce o fi după moartea mea.
— Bine, bine, moșule! dar' să ne spui ceva — știți mai de prin ținețere.
— Ear' cu povestile? gîndești că eu aș fi Stan pășitul! Știe Dumnezeu unde veți ajunge. Mergeți pe la fete, tot numai minciuni; veniți în casină și cum dați cu ochii de un bătrîn, haide numai la povesti. Cu o minciună vă duce din lume afară — numai să știți că nu-i de lucru.
— Griji, moșule! că ne supărăm.

— Ba zău s'e n'o faceți, chiar acum când s'e mînceați »colac«. Mai bine vă povestesc.

— Așa! Așa! S'auzim moșule! Acum ne placi.

— Ai! mîncă-v'ar groapa după anii mei! Că și drept aveți, așa-i bătrînețea asta, »nici de fugă, nici de rugă«, fără ia s'e îndruga la minciuni până-ce se urse toți cu el.

— Cu d-ta nu ne urim.

— Lasă! lasă! că v'e cunosc eu. Dar' ian! s'e mai golim din păhare.

Așa era treaba moșului: s'e ne plătească și s'e povestească. Vorbă într'una, dar' de păhar nu uita nici-odată.

De când știu, tot pe la moșul m'e știu. Pare-că îl v'd și acum: un popă înalt și zdravîn, cu o barbă albă până în brâu, bun ca o pâine albă; trăia de-avalma cu poporul, în supărări ca și în voe bună. Atîta rău avea și el că-i plăcea o țîră prea bine beutura ca omul cu prieteni mulți. Dar' beat era și mai bun cu mine: m'e desmierda, îmi spunea povesti și totdeauna îmi da și »grițari«. El singur îmi deslega curelușă cu două copeți și mi-i îndesa în fund, ca s'e nu-i perd. Tot mereu băgam grițari în curelușe și tot nu aveam, căci »buna« mea, fie țertată, fi scociorea, așezîndu-i prin cele valuri de pînză albă, pentru — zile negre.

Buna mea era o preoteasă ca o pară de foc, îi plăcea d-sale — nu-i vorbă — s'e-și făcă pomană cu cei n'e-

căjiți, d'apoi când se mânia, nu uita și nu se odihnea până-ce nu-i v'era veninul. Când mai greșeam și eu — ca un copil nebun ce eram — nu lăsa una din »puțul mamei«, »scumpuțul meu«, »vină draguțule, vină«; tot așa pîn' ce puneam mîna pe mine, și apoi jop jop — cu nuiele bîne ascunsă — de-mi sărea cămeșuța tot sus.

Astfel am dus-o la moșul, pînă-ce m'a trimis la școală.

— M'e nepoate! vrei tu să mergi la școală, să înveți carte și să te faci popă, ca moșul?

— Vreau moșule!

Poate-că a fost numai o vorbă scăpată, ce-i venia în minte, când era cam în »voe bună«, dar' ce vream să știu — eu m'e țineam de ea ca scaiul de oaie.

— Lasă că nu mai cred, — i-am zis odată, — d-ta m'e duci la școală numai când beai.

— Cum ai zis, ștîngarule?

Am tăcut, căci m'e temeam s'o mai zic.

— Stai tu numai, ștîngarule! te-oiu satura eu de școală.

Și bătrînul meu s'a ținut de vorbă — m'a trimis la Năseud în școala ai »nemțească«.

Atunci era aspră școala — îți măsura câte »25«, muiate în murațoare, ca în glumă.

Și când spuneau »repetenții« clasei năravurile dascălului, te luau fiori de moarte. Ce mai om de omenie eram în

zilele cele dintîiu — gîndeai că nici gura nu mi-o știu căsca. E greu să taci și s'e zezi în loc cînd ești »miel caprei«; și în vre-o câteva zile am ajuns de-mi făceam toate »mendrele«, — eram al dracului copil la pumn ca și la gură.

Și cu cît vedeam că scap, cu atîta eram mai îndrăzneț, dar' cu ulciorul mergi la fîntîna numai pînă odată, — și spartu-s'a și al meu ulciur.

Chiar croiam niște pumni la un prieten, cînd eată! numai că dă dascălul peste mine.

— Stai! »ferfluchtes Kind«, »du, du...«

Eram mort, nu mai știam pe ce lume trăesc.

— Cum te cheamă?

— Runcan Todor, am răspuns pe ungurie.

— M'e! nu ești Ungur, zi: Toader Runcan.

Mai întreabă una, alta, și din nou:

— Cum te cheamă?

— Runcan Todor.

— M'e! nu așa, — i-am spus s'e zici: Toader Runcan.

Putea el tot spune — urechile erau surde, ochii erau vîi numai, păziau mînurile »de pămîi« datătoare.

— Cum te cheamă?

— Runcan Todor. — Nu mai știam de capul meu, dar' simțeam, că am greșit, vream s'e m'e coreg — a fost tîrziu, căci cheia dascălului căuța capul de tare. Jop!

jop, sunau loviturile cheii, și o povoială se lăsa pe ochii înăbușiți de lacrimi.

— Cum te cheamă?

— T-o-a-d-e-e-r R-u-u-n-c-a-a-n.

— Așa vezi, măgarule, mergi numai în clasă.

În frunte îmi eșise un cocoș cît pumnul, nici că-mi pasă de el; dar' »numai« acela, rostit atît de îndesat m'e băga în boale »numai« acela îmi spunea, că de aici acolo în clasă începe *grosul*.

— Nicolae, scoate nuielele! — porunci dascălul meu servitorului, chiar cînd intram în ambital școlaei. Porunca aceea chiar m'a scos din minți, dar' ce s'e fac? nu era nici o scăpare: în urma mea dascălul și servitorul, ca niște gendarmi, înainte nici o strungă. Și nu știu, de frică, ori de mînie că nu pot scăpa, am început a sbiera și urla, ca din gura șerpului.

Prin uși es dascălii din celelalte clăsi s'e vază: ce-i? dar' eu sbier într'una și fug mereu.

În ușă mai stau s'e-mi v'd nescăparea și apoi fug la loc, neslăbind din gură.

— Jos, mișelule!

— Fii bun, dle, că n'oi mai face cît trăesc. Iartă-mă, dle. — Și țineam tot într'una: fii bun... iartă-mă... — vai mama mea, dar' zău că țineam și cu mîna de cioareci. (Va urma).

Au luat parte la discuție Dr. N. Comșa, I. Muntean, I. Bratu și I. Manta. Frumos a fost discursul valorosului tânăr Dr. Nicolae Comșa, care a propus și unele schimbări în proiectul de conclud prezentat de comitetul ppresbiteral.

Știri militare. Cu 1 Noemvrie s'au făcut următoarele avansări: Victor Petri, căpitan de clasa a II-a înaintat în regimentul 76 de infanterie la rangul de căpitan I. Aurel Petrovici, locotenent în regimentul 72, căpitan II. Virgil Piso, sublocotenent de locotenent în regimentul 63. Richard Munsat, de locotenent în regimentul 47. Iuliu Montani, de locotenent în regimentul 4 de infanterie. Iosif Baltezan, de locotenent în regimentul 87. Aurel Popian, cadet locuitor, de sublocotenent în regimentul 43 de infanterie. George Ivașcu, în regimentul 32, Emil Herbay, în regimentul 14, Miron Goga, în regimentul 49, Ardelean Miculescu, în regimentul 59 de infanterie, Nicolae Rușiu, în regimentul 13, Alexandru Călcianariu, în regimentul 14, George Cioban, în regimentul 33, Romul Maniu, în despărțământul sanitar 24, Teodor Indrea, locotenent, de căpitan II. de tren, Eugen Pop, căpitan-auditor de cl. II, de căpitan cl. I în regimentul 68 de infanterie, Dr. Victor Corbul, medic de regiment de cl. II, la rang de cl. I în regimentul 39.

Ioan Humiția, major în regimentul 21 de infanterie, s'a reactivat. Victor Rusu, locotenent-vănător în batalionul 22 s'a împărțit în statul-major; Ioan Voicu, căpitan în regimentul 64 s'a transferat la regimentul 2 de infanterie, Cornel Cosgaria, locotenent în regimentul 64, la regimentul 55 de infanterie; Aurel Anca, medic de regiment, dela 96 la regimentul 51; Aurel Maniu, medic superior dela spitalul de garnisoană din Lemberg, la regimentul 41 de infanterie.

Constantin Lalescu, căpitan în regimentul 43 de infanterie, fiind distins cu espreșiunea preafinaliei mulțumiri a primit medalia pentru merite; George Petrovan, căpitan în regimentul 52 și Simeon Drăgan, căpitan în regimentul 64 tot asemenea.

Nicolae Neagoi, infanterist în regimentul 43, fu distins cu crucea de argint pentru merite, scăpând o femeie cu periclitarea vieții sale de inecare.

† **Maria I Răduțoiu** născ. **Mănai-loiu**, după scurte suferințe, fiind împărțită cu sfintele taine, și-a dat nobilul suflet în mâinile Creatorului, Sâmbătă (28 Octomvrie) în etate de 89 ani. Rămășițele pământești ale scumpei decedate s'au ridicat din casa proprie, Burii, în 18 (30) Octomvrie a. c., la 2 ore p. m. și s'au depus spre vecinica odihnă în cimiterul gr.-or. din loc. Fie-i țărina ușoară și memoria în vece neuitată!

Jalnică familie.

Monument lui Candrea! Aflăm, că mai mulți prieteni și colegi ai defunctului profesor **George Candrea** au luat frumoasa inițiativă de a-i ridica un mic monument la **Graz**, unde meritosul profesor a murit în vara anului acestuia.

Acest monument va fi semnul dragostei și al răsplăței ce i-se dă pentru serviciile ce a adus națiunii sale — națiune pentru care a trăit și a suferit regretatul de toți **George Candrea**.

În acest scop s'a lansat de comitetul de inițiativă o listă de subscripție, care va fi publicată la timpul seu în revista **Liga Română** împreună cu sumele colectate.

Tot ce privește corespondența și listele se se adresează dlui **Nicolae Mazere**, profesor la **Curtea-de-Argeș**.

Jurământul recruților. — Conform usului introdus în armată, recruții din garnisoana Sibiiului și-au reînnoit ieri, în 1 Noemvrie, în curtea spațioasă a căsarmelor regimentului de tren jurământul de fidelitate către Maiestatea Sa Monarhul și către augusta casă domnitoare. Acestui act solemn i-a premers un serviciu divin oficiat în cort, pe lângă un timp de toamnă foarte favorabil, de parochol militar. La finea serviciului divin recruții împărții în grupuri după naționalitate au depus jurământul de fidelitate, fiecare grup separat în limba sa maternă, în prezența comandantului de corp, a statului-major și a celorlalte superiorități de diferite branșe. La grupul românesc, care conținea un număr de tot mare de soldați dela diferite arme, prea demnul vicecolonel **Paul Munteanu** fiind într-o limbă frumoasă, sonoră, cu artă oratorică, o cuvântare acomodată despre însemnătatea și sfîșnirea jurământului, îndemnându-i cu vorbe alese la fidelitate către tron, la iubire de țară, la subordinațiune, respectarea regulamentelor și alte virtuți distinsie militare. Sub discursul mizei solemne a cântat muzica militară dela regimentul nr. 2 melodile cele mai armonioase.

Congregație esteraordinară. Comitetul municipal al comitatului **Bihor** va ține la 8 Noemvrie adunare generală esteraordinară pentru a fixa taxele vecuturi la alegerile dietale și pentru rezolvarea altor obiecte urgente.

Stipendii din fund. Andronic. Consistorul archidiecezan publică concurs pentru stipendii și ajutoare din fundațiunea Andronic pe anul 1900. În vîrstă de ori-ce meserie, sodalii și sodalii în condițiune de a deveni măiestri, cari doresc a fi împărțiași cu stipendii ori ajutoare, au să-și substearnă petițiunile la Consistorul archidiecezan din Sibiu, înstruite cu carte de botez, atestat dela comună despre averea proprie ori a părinților, și atestat dela parocholul locului despre familia părinților, ori — dacă petentul e căsătorit — despre familia sa, avînd a se indica în acest atestat căți prunci minorenii sînt în familie, căți cercetează școala și căți mai sînt la meserie. Termin de concurs 31 Decemvrie v. 1899.

Din brutalitățile gendarmilor. Din S. Nicora se scrie „Gaz. Trans.“, că gendarmii din Teuș în 26 Oct. mergînd la S. Nicora au chemat din stradă la casa judeului pe locuitorul din Centea **Ioan Beudean** și l-au maltratrat în modul cel mai barbar, lovindu-l peste cap cu lanțul și pămîndu-l, fără a-l întreba, că cine-i și de unde este.

Post de notar. În urma arestării notarului **Missiei** pentru defraudări, a devenit vacant postul de notar comunal în **Nădab**, comit. Aradului, pentru ocuparea căruia s'a scris deja concurs. Ziua alegerii e fixată pe 10 Noemvrie.

Fapte creștinești. Pentru biserica gr.-or. din Totoiu (prot. Alba-Iulia) au făcut daruri: **Ioan Bogdan** icoane în preț de 24 fl., **Chifor Bogdan** I. Marian o icoană în preț de 12 fl., **George Pleșa** din Limba 12 fl., **Ioan Moldovan** un potir de argint de China în preț de 15 fl. și 100 ferdele de cucuruz în boabe, care se se fructifică în 10 ani și apoi pe prețul lui se se zugrăvească frontariul bisericii.

Generalul Joubert, comandantul suprem al Burilor, al cărui nume se amintește acum atât de des, este, cum îl arată și numele, de origine franceză. Înaintașii lui probabil au emigrat din Franța pe la 1688, după edictul din Nantes; ei însă s'au asimilat în toate cu Burii.

Krüger și **Joubert** nu sînt prieteni buni, din cauza rivalității la presidenție. **Joubert** a cercat la două alegeri să-l doboare pe **Krüger**, dar n'a isbutit. **Krüger** admiră pe **Joubert** pentru talentele sale militare, ear' **Joubert** îl cam invidiază pe bătrînul president pentru puterea și averea sa. De altcum *tubirea sinceră de patrie*, de care sînt stăpîniții ambii, împedecă pentru totdeauna, ca rivalitatea lor să devie periculoasă pentru Transvaal.

Lui **Joubert** îi place mult să se fotografieze. Portretele lui sînt foarte răspândite în Transvaal. El are frunte lată, pîrlul capului e cam cărunt, privirea îi este dreaptă, ageră; în genere e de temperament serios și rar i-se ivește surisul pe buze. E un pasionat scriitor de corespondențe de interes public, pe cari le publică în ziare americane și engleze.

Numele de botez al lui **Joubert** este **Piet** și Burii de obicei îl numesc **Slim Piet**, ceea-ce înseamnă „vicleanul Piet“; aceasta din cauză, că la diferitele întreprinderi comerciale, de mine etc. la cari e părtaș, nu s'a lăsat nici-cînd a fi tras pe sfoară de cătră companioni.

Recrutul la telefon. Un oficer din **Bruxella** și-a luat ficior de ordonanță pe un recrut intrat la arme în toamna aceasta. Zilele trecute oficerul a lăsat recrutului să telefoneze ceva ce-i dăduse în scris, — ca să nu uite băiatul. Reintors acasă, oficerul întrebă, ori de a telefonat ceea-ce-i spusese? Da. — Și ce i-a răspuns? — Nimica. Provoacat să se explice, recrutul raportează, că a sunat clopotul, a înfundat apoi hîrtia în borta telefonului, dar' până acum n'a căpătat nici un răspuns.

Barbariile dela Măoca. Comisiunea disciplinară a comitatului **Comorn** în ședința de alaltăieri a osândit pe pretorul **Șabó Kálmán** și pe comptabilul **Molnár Gedeon** la pierderea oficiului. Tribunalul va judeca în cauza lor Marți (7 Noemvrie). Astă-vară acești slujbași maltrataseră în chip oribil pe un biet om din **Măoca** și pe nevasta lui, bănuți că ar fi furat niște bani.

Procesul de calumnie, pe care dl **Dr. D. Magdu**, avocat în **Radna** l'a intentat dlui **Ioan Russu Șirianu** și a cărui primă pertractare s'a zădărnicit prin absența acusatului, se va pertracta la 22 Nov. n. în **Oradea-mare**. Așa spune „**Nagyvárad**“.

Unde-s doi puterea crește. Din **Șoimușul-român**, comit. **Târnava-mică**, ni-se scrie, că acolo sînt **Români** gr.-or. 120 de familii și **Români** gr.-cat. 30 familii, dar' nu au școală, ba nici preoți nu au. Pe acești creștini ai noștri îi îndrumăm să meargă fruntași lor la protopopul gr.-or. și la cel gr.-cat și să-i roage să vină în comună și să pună la cale o școală bună naționalicească română, cum au făcut cei din **Turdaș** și din alte părți. Legătură între episcopie este, cum se se facă școale de acestea, unde confesiunile nu-și pot ține fiecare câte o școală deosebită. De un neam

și de o limbă sîntem, deci se ne ne tot despărțim, ci mai mult se ne apropiem unii de alții.

Post de comptabil. La cassa de păstrare în **Seliște** este de ocupat un post de comptabil. Termin de concurs 15 Noemvrie.

Găini „Plaimout Rocks“. *Patru părechi de găini (cocoș și găină)* „**Plaimout Rocks**“ a dăruit comitetul central al **Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiiului** din prilejul distribuției premiilor expoziției de poame. Dăruți au fost: **Nicolae Marcu**, econom, **Galeș**; **George Iacob**, învățător, **Guste-riță**; **Ioan Popescu**, proprietar, **Sibiel** și **Irimie Roman**, învățător, **Tălmăcel**, cari s'au obligat a pune la dispoziția comitetului câte o familie din prăslia găitelor, cari se vor dăruir altor membri.

Leșinat de foame. În gara **Timișoarei** alaltăieri dimineața tînărul **Iacob Hehn**, care sosise cu trenul dinspre **Buda-pesta**, a leșinat. Îl slăbise foamea. Readus la simțiri și tractat cu mîncare, a fost spedit acasă la **Becicherecul-mic**.

Notari de model. Din **Cisteiulunguresc** ni-se scrie, că notarii de acolo rup foile românești, ce sosesc la postă și nu le dau oamenilor. Eată scrisoarea ce ni-se trimite:

Fac cunoscut la administrația „**Foii Poporului**“, mă rog cu toată stima mea, că acū merge foarte rău cu foile dumniavoastră din Sibiu, căci se ciufulesc și se batjocoresc Ungurii cu noi, căci eu am doi martori și jură inaintea legii, căci domnul notar și aditancul **Hanczi Jozsef** se-l dați la județ pe notar **Fekete Istvan**, căci toate foile noastre ni-le sfîrșică la **Români** și noi dăm taxa ai scumpă pe nimic și nrii 35, 36, 37 încă n'am primit eu...

Denunțăm mai marilor lor pe acești deregători, cari trăesc din sudoarea poporului și cu toate acestea îl batjocoresc și-i avisăm, că de vor mai face asemenea lucru, vom face arătare împotriva lor. (F. Pop.)

Din Remetea-Lunca ni-se scrie, că notarul de acolo **Gyermek** nu-și poartă diregătorii în regulă. Despre aceasta știu și mai marii, căci s'a făcut instanță până la ministru împotriva lui. Acum notarul ar voi să se ducă din sat și oamenii asemenea ar vrea să se scape de el, dar' nu pot, căci nu-l primește nici un alt sat. Așa stau lucrurile, dar' așa le trebuie oamenilor noștri din **Remetea-Lunca**, de oare-cînd au ales pe **Gyermek**, au fost și concurenți **români** și ei tot au ales un **Ungur**, de care acum nu se pot scăpa.

„**TRIBUNA**“ se poate cum-păra cu numărul a 5 cr. în **Sibiu la librăria Michaelis, strada Cismădiei 27, ear' în Alba-Iulia la librăria Weiss (la loterie) în piață.**

Interesantă este în numărul de astăzi al ziarului nostru înștiințarea de noroc a dlui **Samuil Heckscher** sen. din **Hamburg**. Această casă prin plăritile prompte și discrete ale sumelor căștigate aici și jur și-a căștigat un bun renume în așa chip, că și la acest loc atragem atențiunea tuturor asupra înseratului seu de azi.

Monolog. Și mă mir eu cum de vremea Se nu treacă mai cutează, Când eu scriu, de-mi blastem soartea Și tușesc ca de călbează.

Ciripito.

Știri mîrșite. În 29 Octomvrie s'a făcut sfîșnirea biserice gr.-or. din **Bereche**, ppresb. Cetăței-de-peatră.

— În **Balșa**, ppresb. **Geo agiului**, s'a făcut Dumineca trecută sfîșnirea școalei gr.-or.

— **Iuliu Hornung** a deschis în **Brașov** fabrică de muștaru

ECONOMIE.

Dela Reuniunea agricolă.

— Premiații expoziției de poame. —

Eată lista tuturor premiaților: Primul premiu pentru grupa mere, pere, prune, etc. în suma de 20 cor. în aur, dăruit de membrii comitetului central al Reuniunii agricole, l'a căștigat dl **Ioan Chirca**, v.-not. în **Seliște**, pentru cea mai frumoasă și bogată colecțiune; premiul de 10 cor. în aur, dăruit Reuniunii de dl **Dr. Amos Frâncu**, adv., s'a decernat zelosului corp învățătoresc din **Seliște**, drept recompensă pentru ostenele aduse în scopul colectării poamelor eșuse de harnicii **Selișteni**; premiul al 3-lea de 10 cor. a revenit școalei din **Cacova**; premiul al 4-lea cu 8 cor. l'a căștigat dl **Ioan Popescu**, propr. **Sibiel**, al 5-lea tot cu 8 cor., dl **Ștefan Millea**, not. pens. în **Tilișea**; premiile de câte 7 cor. d-nii **Sabin Savu**, not. **Vale** și **Liviu Brote**, propr. **Rășinari**; de câte 6 cor. **Valeriu Popovici**, par. **Sibiel**, **Ioan de Preda**, adv. **Sibiu** și **Irimie Dancăș**, econ., **Rășinari**; de câte 5 cor.: **Constanța Bărcian**, propr., **Rășinari**, **George Iacob**, inv., **Tălmăcel**, **Vasile Bratu**, preot, **Armeni**, **Nicolae Iosif**, inv., **Aciliu**, **Daniil Stroia**, econ., **Mercurea**; de câte 4 cor.: **Ioan Raica**, econ., **Rechita**, **Rusanda**

Marcu, econ., **Galeș**, **Ilie Pop**, propr., **Ludoș**, **Bucur Dancăș**, econ., **Rășinari**, **Irimie Roman**, inv., **Tălmăcel**; de câte 3 coroane: **Ioan Maxim**, propr., **Avrig**, **George Dănilă**, dir. școl., **Racovița**, **Constantin Bucșan**, econ., **Sibiel**, **Ioan Hopriș**, econ., **Șura-mare** și **Petrn Iuga**, adm. prot., **Tilișea**; de câte 2 coroane: **Coman Hămbășan**, dir. școl., **Rășinari**, **Nicolae Bozdogan**, econ., **Veștem**, **Toma Măhara**, inv., **Săcădate**, **Dumitru Popică**, econ., **Sadu**, **Ieronim Mărdan**, inv., **Gura-riului**, **Alexe Pănzariu**, econ., **Ilimbav**, **Dumitru Ivan**, paroch., **Dobârca**, **Toma Calin**, econ., **Sebeșul-sup.**, **Nicolae Stoica**, econ., **Strugari**, **Ioan Nedelcu**, econ., **Tălmăcel**, **Ana D. Șufană**, econ., **Poiană**.

Pentru stuguri de vin si de masă: premii de câte 5 cor.: **Antoni German**, ec. **Aciliu**, **Ioan Mules**, ec. **Aciliu**; de câte 3 cor. **Nicolae Iosif**, inv., **Aciliu**, **Dumtru Ivan**, par. **Dobârca**; de câte 2 cor. **Ioan Oțoiu**, **Iacob Hodoș**, ec. din **Aciliu**, **Nicolau Beju** ec., **Dobârca**, **Maria Văcariu** ec., **Aciliu** și **Ioan Muntean**, co-jocar, **Seliște**. Pentru vin au fost premiați, cu câte 5 coroane: **Petr Opincariu**, ec., **Sebeșul-săseș** și **Ioan Droș** prot. **Mercurea**; cu 4 cor. **Avram Acile-nescu**, **Galeș** și cu 3 cor. **Nicolau Marcu**, **Galeș**, Pentru rachiiuri: cu 5 cor. **Sabin Savu**, not., **Vale**; cu 4 cor. **Ioan Banciu**, propr., **Seliște**; cu câte 2 cor. **Ilie Pop**, propr., **Ludoșul-mare**, **I. V. Popa**, propr., **Seliște** și **Dumitru Tămpănariu**, propr., **Seliște**.

Au primit diplome de recunoștință din Sibiu: **Internatul școalei „Asociațiunii“**, **seminarul Andreian**; d-nele **Otilia Comșa**, **Terese Békéssy**, **Minerva Brote**, **Sofia Simonescu**, **Silvia Barcianu**, **Ana Moga**, **Alexandrina Dopp**, **Ecaterina Ștefan**, **Maria Gărbacea**; d-soarele: **Agnes Cristea** și **Tinca Șimonescu**; d-nii **Demetriu Comșa**, prof. semin., **Dr. A. Tincu**, adv., **Ioan de Preda**, adv., **Leontin Simonescu**, secret. metrop., **Dr. I. Stroia**, prof. sem., **Nicolae Joandrea**, propr., **Carol F. Jickeli**, comerc., **Andrei Rieger**, fabricant, **Demetriu Cămpian**, archivar cons., locot. **Schnabel**; **Ecaterina Olariu** născ. **Orbonaș**, **Gurasada**, și **Constantin Baicu**, inv., **Orăștie**.

Tribuna Literară.

„Teatru de familie“

de

Const. A. Grigoriu.

(Recenziune).

Setoși de a ajunge dintr'un singur salt în culmea gloriei, de a-și încununa frunțile cu mirt nemuritor și a-și crea o strălucită aureolă în jurul numelui, mulți dintre inspirații țerei noastre se sbuciumă săptămîni întregi pentru născocirea unui subiect frapant și cînd l-au găsit în sfîrșit, își respiră bogatele și lucitoare plete, își înmoaie penele în adăncul călimărilor și toarnă pe alba și răbdătoare hîrtie elucubrățiunii esteraordinare, într'un stil de multe-ori sfîrșitor, neînțeles, ridicol... Cînd hîrșitul ultimei aruncături de condeiu s'a stîns și opera stă mută în fața lor, ținută în litere arabe, cu niște priviri de semize sfidează omenirea și vîzduhul cerînd veacurilor omagii, recunoștință și locul de onoare în tagma genilor... binefăcătoare. Nemurirea li-se pare asigurată de-apururi, ca o pensie bine meritată. — Gîndul lor se leagă pe cele mai dulci și fermecătoare iluzii. Cu glas tare ar spune tuturor: „**Primiți lumină**“.

...Si cînd vîd chixul enorm și ilaritatea nepotolită ce au produs în public, ei, — oameni de bună credință, — convinși în ei înșiși, nu le vine a-și crede ochilor, ci adănc mahnîți și revolțati blastem lumea ingrată în care de acum inainte nu vor mai trăi decît ca martiri....

— Nu acesta este cazul dlui **C. Grigoriu**. D-sa deși nu este un începător, deși apreciat și încurajat întotdeauna de public, nu a fost cătuși de puțin încântat și mîmit de pofta nemuririi, ci, modest și serios, a căutat să se mențină încă odată pe teren practic și sigur prin noua lucrare ce a dat luminei tiparului, intitulată: „**Teatru de familie**“.

Teatru de familie! — Sau mai bine zis: **Teatru pentru copii!** eată ceva ce de multă vreme publicul aștepta cu nerăbdare.

Căți părinți — mai ales dintre aceia cărora ziua de mîne nu le inspiră temere și grije — nu au regretat în zilele și nopțile de iarnă lipsa unor lucrări teatrale făcute în spiritul și pentru înțelegerea și educația copiilor! Și de câte-ori, doritori de a-și procura o dulce distracție familiară, nu s'au vîzut nevoiți, pentru a satisface ce-

rerile stăruitoare — de multe-ori însoțite de lacrimi, — ale copiilor, să le pună în mîni, piese de care se îndoaiau că vor fi pricepute, ne cum interpretate, — așa că tot farmecul petrecerii și tot folosul ce ar fi putut rezulta pentru desvoltarea educației copiilor, — dispărea...

Grație inspirațiunii dlui **Grigoriu**, acest obstacol este într-o dată înlăturat. De acum inainte părinții vor avî ce să recomande și copii ce să joace în teatrul de familie. „**Visul României**“, „**Copii pioși**“, „**În vacanță**“, „**Anul-Nou**“ etc. etc. toate piese din noul volum, vor face delicile fragedelor minți ale actorilor și bucuria dulceagă a maturilor lor judecatori și spectatori: — părinții. —

Cetim, în prefața pe care d-soara **Pompilian** o face volumului, mărturisirea unui adevărat potop de veselie și satisfacție, pe care apariția cărței l'a provocat în sufletul copiilor din institutul d-sale. Și lucrul e foarte natural și foarte de crezut, dată fiind natura lucrării și modul cum a fost esecutată.

Ar fi multe de spus asupra acestei fericite apariții și regretăm că într'o scurtă recenzie nu ne este permis de a-i pune în relief toate meritele, în mod mai amănunțit. Vom arunca însă o fugitivă privire prin volumul ce numără circa 300 pagini în ediție de lux, lăsând oitorilor plăcuta sarcină de a gusta singuri noile feluri de mîncare ce i-se servește.

În total cartea cuprinde zece piese — mai toate cu subiecte ușoare, toate într'un act, într'o limbă bună românească, în stil clar și lesne de memorisat, — condiție esențială a unor piese pentru copii.

Rămarc mai întăiu piesa: „**Visul României**“, o alegorie istorică despre soarta României, destul de bine simbolisată și destul de transparentă pentru a fi pricepută cu înlesnire de copii, chiar fără explicații prealabile. Subiectul are marea avantaj de a se desvolta în inimile fragede dorul de patrie și iubirea de neam.

„**O lecție de musică**“ este un prea frumos studiu asupra morăvurilor „demoazelelor de pansion“ și în special o admirabilă lecție de morală pentru cei-ce desprețuesc musica. Cetească-o ori-cine și va vedea cu cătă iscusință autorul a prins și a redat toate „mofturile“ din cauza cărora s'ermanat profesor de musică e atât de rău privit și desconsiderat.

„**Copii pioși**“ — o frumoasă istorioară morală pusă în dialoguri, — predică pietatea, resignațiunea și credința în Dumnezeu, care ocrotește pe cei s'ermani.

„**În vacanță**“ — o putem apropia de „**O lecție de musică**“. Ambele studiază morăvurile copiilor, dar' pe cînd acțiunea din „**O lecție**“ se petrece într'un institut de domnișoare, acțiunea celei de a doua se petrece în familie la țeară. Același spirit de observațiune justă și tendență moralisătoare se oglindește și aici.

(Va urma).

Teatru orășenesc în Sibiu.

Direcțiunea: **Leo Bauer**.

Joi, 2 Noemvrie n.

Debutul cîntărețului de operă

Ernst Wang.

Das verwunschene Schloss.

Operă în 3 acte, de **Millöcker**.

Inceputul la 7 ore seara.

Sosiți în Sibiu.

La 2 Noemvrie n. 1899.

Hotel „Împăratul Romanilor“: **Contele Beldy**, comite-suprem din **Cluj**; **Matilda Wotschek**, privatieră din **Oradea-mare**; **Milch**, voiajor din **Triest**; **Balogh**, redactor din **Buda-pesta**; **Tiefenbrunn**, **Deval**, din **Buda-pesta**; **Zimmermann** din **Sighișoara**, **Baldi** din **Aiud**, **Sohr**, **Schmidt**, **Reiss**, **Frankl**, **Kruppka**, **Krauss**, din **Viena**, comercianți.

Hotel „Meltzer“: **Regassoni** din **Rîu-Vadului**, **Hart** cu soția, **Largi** cu soția, din **Căneni**, ingineri; **Gromes**, notar din **Marpod**; **Irena Peter** din **Deva**.

Hotel „Habermann“: **Maria Pfeiffer**, privatieră din **Pitești**; **Georgescu**, lăcătuș din **Rimnic** **Ioana Schiemert**, **Preis** cu familia, comerciant din **București**.

Bibliografie.

A apărut:

Tragedia Calvarului, de abbé Henry Bolo, tradusă în românește de membrii societății de lectură „Inocențiu Micu Clain” a teologilor din Blaj. Edit. societății, tiparul „Tipografiei”, societ. pe acțiuni în Sibiu. Preț: 2 coroane, pentru România: 3 lei.

În această scriere se tratează, într-o concepție originală și într-un stil superb, *din vina tragediei* a Mântuitorului. E o lectură, ce înalță fiecare suflet creștin, obicnuit a simți și gândi.

Traducerea e vrednică de original; pare-că nici nu e traducere. Un limbaj verde românesc, în felul scrierilor sfinte, este caracteristica eselenței traducerii, care face onoare tinerilor teologi dela Blaj. Unitatea stilului e așa de evidentă, încât ni se pare că unul singur a făcut întreaga traducere.

Înfașurarea tehnică nu desminte reputațiunea bună a atelierului „Tipografiei” noastre. Ear’ broșurarea în stil antic, franțuzesc, îi dă o formă originală și atrăgătoare. Învălișul e de hârtie pergament.

Rar se vede în piața de cărți românești o carte cu înfașurare așa de elegantă, demnă, atrăgătoare.

Se poate procura și dela librăria noastră. Și credem, că nu numai preții, pentru cari are un preț deosebit, ci toți iubitorii de lectură bună și frumoasă, domni și dame, se vor grăbi a și-o procura.

Partea a VI-a din *Memoriul lui Iosif Sterca Șulufiu* de Cărpeneș, membru fondator și membru în comitet al „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român”. Sibiu, tip. W. Krafft. Este un volum de 297 pagini, cu conținut variat și interesant și costă 1 fl. 25 cr. + 10 cr. porto. Două sute fl. din prețul cărții, se vor da pentru „casa națională”, restul pentru alte scopuri filantropice. La sfârșitul cărții se adaugă o compoziție musicală: *Doina Metropolitului Alexandru Sterca Șulufiu*, aranjată pe note pentru voce și piano. Partea cea mai mare a articolelor ce conține a mai fost publicată, prin foi și reviste, dar valoarea lor e permanentă. Între altele conține întreaga biografia *nefericitului Dragoș*.

„Naționalitatea”. Societatea noastră „Tipografia” a scos într-o elegantă broșură interesantă studiu de *Maz Nordau* despre „Naționalitate”. Valoarea acestui studiu este cunoscută cetitorilor nostri limbajul frumos în care „Rosmarin” aia nostru a știut să-l îmbrace e gustat deja de cetitorii nostri, căci în „Tribuna” s’a publicat mai întâi. V vorba era numai ca interesantele observațiuni originale ale genialului autor să nu rămână respirate prin atâția numeri de ziar, ci să fie colectate într-un mănunchiu, mai accesibile la cetit și meditat. Aceasta a împlinit-o „Tipografia” cănn a retipărit articolii din „Tribuna” în broșura de față. În estensiune de 40 pagini tipărite frumos pe hârtie fină, această prețioasă broșură se trimite francat pentru 25 cr. A se adresa la librăria „Tipografia” societate pe acțiuni în Sibiu.

Din „Enciclopedia Română”, editată din însărcinarea și sub auspiciile „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român”, de Dr. C. Diaconovici, prim-secretar al „Asociațiunii”, după un interval destul de scurt a apărut fasc. 16, cuprinzând articolele *Fuligo—Golescu*. În acest fascicul aflăm numeroase articole de interes special românesc, ca: Gabrielescu, Gane, Gavra, Gavril, Gelu, George (mitrop), Georgescu, George Stefan, Gerasim Timuș, Ghenadie, Gheorghian, Gherea, Ghica, Gion, Giurgiu (Patak) episcop, Goian, Goldis, Golescu; apoi articole de literatură ca: „Gazeta Transilvaniei”, limba și literatura germană, etc.; articole de istorie, etnografie și geografie: Gaius, Galați, Galița, Galli, Gallia, Genua, Geografia, Georgia, Gepizi, Germani, Germania, Geți, Géza, Gheorghio, Gherla, Ghimes, Gieshübel-Puchstein, Girondini, Giurgeu, Gleichenberg; articole de filosofie: Gândire, Geniu, Gnostici, Gnosticism; biografii străine: Galilei, Gambetta, Garibaldi, Gaster, Gay-Lussac, Gladstone, Goethe, Gogol; articole diverse: Fumat, Fundațiune, Furnal (ilustr.), Galactometru, Gălbinaș, Gangrena, Gât, Gaz, Gelosia, Gemeni, Gen, Genealogia, Generațiune, Geologia, Geometria, Geotropism, Ghița, Gibbon, Gimnasiu, Gimnastica, Gips, Gir (Giro), Glanda, Gloata, Glob, Glycosa, etc.

Abonamentele se fac la W. Krafft în Sibiu (deposit general pentru România: E. Storck București) și se primesc numai pentru publicațiunea întregă. Prețul de prenumărare: pentru un tom broșurat fl. 10.—, compactat fl. 11.60 (în România lei 25.—, resp. 28.50).

„Lupta pentru drept”.

— Voci de presă. —

»Dreptatea».

„Trebuie să fim bucuroși când ni se dă în materie de literatură juridică o traducere de valoare, din toate punctele de privire.

»Lupta pentru drept» e creațiunea aceluiași geniu juridic Dr. Rudolf de Ihering, care e poate cea mai strălucită și cea mai originală ilustrațiune a literaturii juridice contemporane.

Traducerea dlui Păcățianu însă e mult superioară traducerilor anterioare și ca stil și ca aprofundare serioasă a originalului, având pe lângă asta avantajul de a ne prezenta penultima ediție a originalului nemțesc, ediție apărută cu un an înaintea morții lui Ihering, care a supus-o unor modificări, cari înlocuiesc stilul științific greoiu în întâia ediție cu un stil mai ușor, accesibil și celor ne-specialiști în materie de drept.

Politica noastră națională.

Sub titlul acesta general a apărut o interesantă broșură ce poartă titlul următor:

— Rolul dlui D. A. Sturdza în *chestiunea națională*. Studiu istorico-politic de Teodor Raica, profesor gimnazial. Ploiești, Tipografia. »Democratul», 1899. Format 8° mare, 160 pagini.

Interesantul studiu al zelului naționalist, dl Raica, e merit pentru lumea politică, din România, dar’ din nenorocire ne privește foarte mult, dacă nu exclusiv și pe noi. E o lectură foarte folositoare, dacă nu necesară, tuturor bărbatilor nostri, cari se interesează de politică. În marea crasă politică națională, care nici astăzi nu s’a sfârșit, dl Raica aruncă prin studiul seu o intensivă lumină, care va servi multora spre orientare în situația noastră.

Cartea costă 1 leu 25 bani, sau 60 cr. Se poate comanda direct dela autor, ori prin librăria noastră.

Cursul pieței din Sibiu.

Din 2 Noembrie n. 1899.

Hârtie-monetă română	Cump.	9.18	vend.	9.24
Lire turcești	„	„	„	„
Imperiali (15 R° aur)	„	18.95	„	19.05
Ruble rușești 100	„	126.75	„	127.75
Galbeni	„	5.65	„	5.70
Napoleon-d’ori	„	9.55	„	9.69
100 Marce germane	„	58.57	„	59.7
Livre sterling	„	12.—	„	12.10

Bursa de Budapesta.

Din 31 Octombrie n. 1899.

Renta de aur ung. 4%	116.—
„ „ „ 4%	95.20
„ „ val. cor. 6%	119.50
Imprumutul căilor ferate ung.	118.50
Bonuri rurale ung.	94.10
„ „ croate-slavone	99.—
Obligațiunile desp. regalilor	163.—
Losuri pentru regularea Tisei și Seghedin	187.75
Renta de hârtie austriacă	99.05
„ „ de argint austriacă	99.—
„ „ de aur austriacă	117.25
Losuri austriace din 1860	134.75
Acțiunile băncii austro-ungare	90.1—
„ „ de credit ung.	376.50
„ „ de credit austr.	373.50
Scrieri fonciare ale institutului de credit și economii „Albina”	102.—
Argintul	5.70
Galbeni împărătești	5.68
Napoleon-d’ori	9.55
Mărci 100 imp. germane	58.97
London 10 Livre sterlingi	120.67

Bursa de Viena.

Din 31 Octombrie n. 1899.

Renta de aur 4%	116.40
Renta ung. v. c. 4%	95.25
Imprumutul căilor ferate ung.	119.61
Bonuri rurale ung.	118.51
„ „ croate-slavone	93.40
Renta de hârtie austriacă	99.55
„ „ argint austriacă	99.20
„ „ aur austriacă	117.41
Losuri austriace din 1860	134.75
Acțiunile băncii austro-ungare	90.3—
„ „ de credit ung.	374.—
„ „ de credit austr.	370.—

Bursa de București.

Din 18 Octombrie v.

5% Renta perpetuă	4% Fonc. rur.	79 1/2
5% „ „ am. 1881	5% „ urb. Buc.	86 1/2
5% „ „ 1892	5% „ Iași	80 1/2
5% „ „ 1893	Banca Naț.	2400
5% „ „ 1894	„ Agricolă	290
5% „ „ 1895	„ României	—
5% „ „ 1896	de scont	238
5% „ „ 1897	Dac. Rom.	412
5% „ „ 1898	Națională	425
5% „ „ 1899	—	—
5% Obl. c. B. 1883	—	—
5% „ „ 1890	—	—
5% „ „ 1895	—	—
5% „ „ 1896	—	—
5% „ „ 1897	—	—
5% „ „ 1898	—	—
5% „ „ 1899	—	—
5% Fonc. rur.	91 1/2	101

Pentru redacție și editură responsabil: Andrei Bațgeș.
Proprietar: Pentru „Tipografia”, societate pe acțiuni: Iosif Marshall.

Concurs.

Pentru ocuparea postului de *învățător dirig.* la școala comunală din *Copăcel* (comit. Făgăraș) cu emolumentele:

- a) salar anual 300 fl. v. a. solvind în rate lunare anticipate;
 - b) cuartir în edificiul școlii;
 - c) lemne focale și 1/2 juger grădină.
- Suplicele instruite cu documentele necesare se se înaintează la senatul școlar până în 22 Noembrie a. c.

[343] 1—2

Senatul școlastic.

Nr. 2772—1899.

not.

[335] 3—3

Publicare de licitare.

Din partea subscrișei antistie comunale se face publicat și cunoscut, că dreptul cu încasatul vămei pentru tirg, ce este proprietatea comunei Cămpeni, la 9 Noembrie a. c. st. n., dimineața la 10 ore, în cancelaria comunală se va da pe calea licitațiunii în arandă pe anii 1900, 1901 și 1902.

Prețul strigărei: 3800 fl., dar’ și dela prețul strigărei în jos se va arandă.

Ofertele în scris provăzute cu vadiu de 10% se primesc.

Condițiunile de licitare se pot observa în cancelaria comunală.

Cămpeni, la 19 Octombrie 1899.

Antistia comunală:

Iuliu Christianu,

subnot. cerc.

Korkés M. György,

jude comunal.

Sz. 1112—1899

[336] 3—3

Árverezési hirdmény.

Alulírott közgélőjárósága ezennel közhírré teszi, hogy a Vízsa patakján levő *Kék-kövi tisztelő vizimalmát* az 1899. évi Január hó 25-én d. e. 10 órakor a közsg íródjában megtartandó nyilvános árverezésen, a legtöbbet ígérőnek az 1900. évi Január hó 1-től kezdődő három egymásután következő esztendőre bérbe adja.

Kikáltási ár — az eddigi évi hasznosbér — vagyis 821 frt. A malom a kikáltási áron alul is bérbe fog adatni.

Az árverezési feltételek a hivatalos órák alatt a közsgünk íródjában bárki által betekintheők.

Hásságon, 1898. évi október hó 23-án.

Hadnagy Vilmos,

Sander Mihály,

közs. jegyző.

bíró.

Concurs.

La „Cassa de păstrare, reuniune în Seliște” se deschide concurs pentru un post nou sistemizat de contabil.

Emolumentele sunt:

1. Salar de 1200 coroane.
2. Parte din tantiemă.
3. Drept la cuincuenale, și
4. Drept la fondul de pensiuie a funcționarilor.

Dela reflectanți se cere să fie absolvat vre-o școală superioară ori academică de comerț, și să dovedească o praxă de cel puțin un an.

Instituirea se face până la proxima adunare generală ordinară în mod provisor.

Cererele sunt a se înainta subsemnatei direcțiuni, până în 15 Noembrie n. a. c.

Seliște, în 27 Octombrie 1899.

Direcțiunea Casei de păstrare (reuniune).

Dr. N. Calefariu m. p.,

președinte.

[337] 2—2

C. Hertia m. p.,

prim-contabil.

Cine vrea să câștige

400 mărci (circa 250 florini)

câștig lunar, garantat, cinstit și fără risic poate se câștiga, aceia care își trimit adresa și o marcă postală sub V. 21 la Annoncen-Exped. K. F. Wojtan, Leipzig-Lindenau. [315] 6—52

Pășunat de oi.

Pășunatul comunei bisericesti și politice Noul-săsesc, de circa 1000 jugere, se dă în arandă pe timpul până la finea lunii Februarie. Spre acest scop se va ține în Noul-săsesc licitațiune publică Daminecă, 5 Noembrie.

Presbiteriul ev. în

Noul-săsesc.

[339] 2—3

Poștiți la o nouă încercare a norocului!

Fiecare
al doilea los
câștigă!

Sortirea deja la 16 a lunii curente.

Câștigul principal:

Un milion.

Un los întreg fl. 6. Un los pătrar fl. 1.50.
Un los jumet. » 3. Un los optimă » —75.

Cutezare grabnică e jumătate câștig!

Casa de bancă

Iacob L. Adler et. fratele,

[340] 1—3

Piața-mare nr. 1.

Câștigul principal
eventual
500.000 marce.

Înștiințare
de
noroc.

Pentru plătierea câștigurilor
garantează
statul.

Invitare de a lua parte la
șansele de câștig
ale marelui loterii de bani, garantate de statul Hamburg, în care
trebuie să se câștige sigur
11 milioane 349.325 mărci.

Câștigurile acestei avantajoase loterii, care, conform planului, conține numai
118 000 losuri, sunt următoarele, anume:

Cel mai mare câștig e eventual 500.000 mărci.

Premiu	300.000 mărci.	26 câștiguri à	10.000 m.
1 câștig à	200.000 »	56 » à	5000 »
2 » à	100.000 »	106 » à	3000 »
1 câștiguri à	75.000 »	206 » à	2000 »
1 câștig à	70.000 »	812 » à	1000 »
1 » à	65.000 »	1518 » à	400 »
1 » à	60.000 »	40 » à	300 »
1 » à	55.000 »	140 » à	200 »
2 câștiguri à	50.000 »	36952 » à	155 »
1 câștig à	40.000 »	9959 » à	134,104,100 »
1 » à	30.000 »	9351 » à	73,45,21 »
2 câștiguri à	20.000 »	în total 59.180 câștiguri,	

cari în puține luni vin la sigură sortire în 7 despărțeminte (clase).

Câștigul principal al 1-meii clase e 50.000 marce, se urcă în a 2-a clasă la 55.000 m., în a 3-a cl. la 60.000 m., în a 4-a cl. la 65.000 m., în a 5-a cl. la 70.000 m., în a 6-a cl. la 75.000 m., în a 7-a cl. la 200.000 m. și împreună cu premiul de 300.000 m. eventual la 500.000 m.

Pentru clasa primă, fixată oficial, costă:

losul original întreg numai 3. fl. 50 cr.
jumătate numai 1 fl. 75 cr.
pătrar » 90 cr.

Prețurile pentru clasele următoare, cum și lista esactă a câștigurilor, sunt evidente în planul de sortire, oficial, provăzută cu emblema statului, care plan la dorință îl trimite anticipando gratis și franco.

Tuturor participanților la jocul de loterie le trimite, fără specială cerere, îndată după efectuarea sortirii lista oficială a câștigurilor.

Plătirea și spădarea sumelor câștigate se face interesatilor direct prin mine, prompt și sub cea mai strictă discrețiune.

Comandele rog a se face prin asemnată postală, ori și prin rambursă.

Din cauza terminului apropiat al sortirii, comandele se se adreseze neamnat, ori cel mult până în

9 Noembrie a. c.

cu deplină încredere la

Samuel Heckscher sen.,

bancher și zaraf în Hamburg.

[326] 4—18

Subscrisul îmi permit a face on. public cunoscut, că din cauza reducerii

depositului de marfă

s'au redus în mod însemnat prețul tuturor mărfurilor mele; cine dorește
deci să aibă

încălțăminte bune și ieftine

binevoiască a se aprovizionă din prăvălia mea, asigurându-l despre cel
mai real serviciu și cea mai cinstită marfă.

Rugând pentru comande numeroase, semnez

cu distinsă stimă

M. Bachholzky,

[338] 2—3

Sibiu, str. Cisnădiei nr. 11 și 24.

Pentru tipar responsabil: Iosif Marshall.